

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravištvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVII.

V Celovcu, 30. maja 1898.

Štev. 15.

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

(Konec.)

Prvo in glavno besedo pa je imel ta dan

Jurij Schönerer.

Ker že celih 10 let ni imel daljšega govora v državni zbornici, napovedal je, da bode danes obširneje povedal vse, kar mu teži velikomemsko srce. In res je brez odduška govoril od 1/2. popoldne do 1/2.7. ure zvečer, torej celih 5 ur neprenehoma, in to brez piva in konjaka, pri sami vodi! Na laž je torej postavil dr. Luegerja, ki mu je lani v zbornici očital, da on in njegovi pristaši ne morejo tri ure strpeti brez — pijače. Takoj ob pričetku je povedal, da bo on s tovariši glasoval za volitev jezikovnega odseka, ako vlada prej umakne jezikovne naredbe; ako bodo jezikovne seje javne in pristopne vsem poslancem, ako vlada obljubi zagovarjati nemški državni jezik in ako zbornica pred volitvijo jezikovnega odseka sklene, da sme v jezikovnih zadevah sklepati samo z dvetretjinsko večino v navzočnosti treh četrtin vseh poslancev. Pohvalil je kneza Liechtensteina, ker je njemu po volji govoril in s tem dokazal, da se morejo tudi nemški klerikalci — poboljšati. Potem pa je hudo prijel nemške liberalce, ker niso podpisali njegovega predloga, da se obtoži minister Gauč zaradi novih jezikovnih naredb, katere so Nemcem ravno tako nevarne in krivične, kakor one grofa Badenija. To je razpravljajal čez 2 uri in v dokaz svoje trditve prebiral celo gromado pripravljenih časopisov in knjižic. Po svoji popustljivosti ste vi liberalci nemškemu narodu več škodovali, kakor vse jezikovne naredbe, s to breco se je poslovil od svojih nemških rojakov. Mislili smo, da bode s tem končal svoj govor — a zopet seže v svoj omareček, privleče na klop še večji zavitek svojih in tujih spisov ter prečita list za listom z vedno bolj do nečim glasom. Ta oddelek govora je posvetil samemu sebi. Na dolgo in široko je pripovedoval, koliko časa že deluje na potičnem polju, koliko je žrtvoval za Nemce in koliko pretrpel za svoj narod. Sedaj mu trosijo, kamorkoli pride, kadilo, ga pozdravljajo na shodih; na to je Schönerer ponosen, to ga vzdržuje in navdušuje v boju. Le dve stranki ne priznavata njegovih narodnih zaslug in mu povsodi nasprotujeta: klerikalci, ki gledajo v Rim in vbogajo papeža in socijalni demokrati, ki sleparijo ljudstvo. Ostro je prijemal nemške tirolske in zgornjo-avstrijske katoličane, posebno še duhovnike, ki držijo se Slovani. (Da bi le bilo res!) Socijalnim demokratom pa očita, da so brezdomovinci, da se borijo za nenarodno, judovsko, brezredno ljudovlado ali za prekucijo. To očitiranje je prekucelo do živega zadelo. Strastno so mu vsi na glas oporekali, ni manjkalo in prišlo bi do pretepa. »Ti si norec, divjak, lažnjivec,« mu zarohni demokrat Daszynski; Schönerer ga zavrne smehljaje: »Vidi se iz teh divjih krikov, da sem zadel v tarčo.« Nato je proslavljal prvega in sedanjega nemškega cesarja, posebno pa v zvezde koval največjega sovražnika Avstrije, starega Bismarka, in s tem proslavljenjem sklenil svoj »veliki« govor, katerega konec so vsi že željno pričakovali, ker se je morala v istej seji še vršiti volitev poslancev v 4 razne odseke.

XVII. seja

se je vršila dné 3. majnika. Predsednik je naznanil, kateri poslanci so voljeni v odseke. V odsek za obtožbo grofa Badenija je bil izmed Slovencev izvoljen vitez Berks; v odsek, ki ima določiti, ali se sme kak obtožen poslanec sodniji izročiti, to je v imunitetni odsek dr. Ferjančič; v legitimacijski odsek, ki ima razsoditi o postavnih izvolitvi poslancev, dr. Gregorčič in v peticijski odsek, ki sklepa o vloženih prošnjah, Einspieler in Pogachnik. Ministerski predsednik, pravosodni minister dr. Ruber in minister za deželno brambo so odgovarjali na več vprašanj in potem se je nadaljeval razgovor

o jezikovnem vprašanju.

Prvi govornik, socijalni demokrat Zeller, je v imenu svojih tovarišev izvajal te le misli: Avstrijski narodi naj se v jezikovnih zadevah sporazumejo med seboj, ker le potem bo mogoče omejiti prevlado bogatašev in plemičev ter se lotiti gospodarskega dela. Da se ljudstvo pomiri, treba je občne volilne pravice. Narodi ne potrebujejo jerobov, določujejo naj si pravo sami. Sedaj imajo plemenitaši vse v rokah, prvi uradniki so povsod plemenitniki. Živež se draži in ljudstvo strada, tú v državnem zboru se pulimo za to, katerega gospoda sin naj dobi po jezikovnih naredbah to ali ono službo. Mi nismo za deželno, ampak za narodno upravo, mi bomo glasovali za jezikovni odsek, ki naj izdela jezikovni zakon na podlagi popolne narodne ravnopravnosti, da bo enkrat mir. Noben jezik naj se ne določi kot državni jezik, napraviti se mora pametna jezikovna postava, da se bomo učili mirno živeti zraven drugega. — V imenu katoliške ljudske stranke je govoril baron Dipauli. Povdarjal je, da je on že lani predlagal volitev jezikovnega odseka, in reklo se je, da zavira obstrukcijo, Gaučeve jezikovne naredbe naj se umaknejo in mirna pogodba naj odstrani nesrečno jezikovno vprašanje. Nemščina ne more biti državni jezik, ker temu nasprotuje večina avstrijskih narodov. Branil je svojo stranko proti surovim napadom Wolfa in Schönerja in sklenil z željo, da naj kmalu osreči narodni mir avstrijska ljudstva. — Mladoček dr. Pacak je na podlagi stenografičnih zapisnikov in knjižic dokazoval, da hodi knez Liechtenstein in baren Dipauli gledé jezikovnih zadev sedaj vso drugo pot, kakor pred leti. Badenijeve naredbe so ustregle našim opravičenim zahtevam. Mi Čehi tirjamo popolno enakost in enakovrednost v vsem češkem kraljestvu. Mi nismo proti odpravi jezikovnih naredb, pač pa proti temu, da bi se odpravile, predno da se sklene jezikovni zakon. Mi ostanemo na straži za narodne pravice, in bojne sekire tudi v jubelejnem letu nismo zakopali pregloboko.

V XVIII. in XIX. seji

se je nadaljevala razprava o jezikovnih predlogih. Dnó 4. majnika so podpirali in pojasnovali 4 govorniki predloge, ki so jih gledé rešitve jezikovnega vprašanja stavili sami ali po dogovoru s skupino, katerej pripadajo. Zeló obširno in prav temeljito je razpravljajal perečo vprašanje neodvisni češki poslanec dr. Vašaty. Starček, ki šteje blizu 70 let, je govoril 4 ure neprenehoma in zagovarjal svoje stališče. Po njegovem mnenju ni treba jezikovnih naredb, ni treba jezikovnega odseka; vlada naj strogo in odločno zapove uradnikom, da naj izvršujejo vse, kar določuje člen XIX. temeljnih zakonov. V nemških krajih naj uradujejo nemški, v slovanskih slovansko in v mešanih krajih po želji in po potrebi dotičnih deželanov. Zahteva, naj se proglašá nemščina kot državni jezik, je sanjarija. Ako bi se Slovani zaradi tega silili, učiti se nemščine, postali bi sužnji Nemcev, česar niti vlada niti svitli cesar ne morejo potrditi. Jezikovne zadeve slišijo pred deželne zastope, nikakor pa pred državni zbor; zato je govornik proti volitvi jezikovnega odseka in priporoča ob sklepu svojega zanimivega govora resolucijo, s katero se pozivlje vlada, da češkemu jeziku pri obravnavah najvišjega sodišča dá iste pravice z nemškim.

Predlog slovenskih in rusinskih poslancev o rešitvi jezikovnega vprašanja.

Ni ga v Avstriji naroda, kateremu se prirojene in postavno zagotovljene narodne pravice pri cesarskih in deželnih uradih, v šolah in v javnem življenju hujše kratijo, kakor se to godi nam Slovincem na Koroškem, na Spodnjem Štajerskem in na Primorskem. Nemška birokracija (uradniki) nam z lepa ne privošči niti trohice jezikovne ravnopravnosti; blizu enako ravna v Galiciji Poljaki proti sorodnim svojim bratom Rusinom. Da se torej vsaj enkrat odstranijo take krivice, stavili so zastopniki slovenskega in rusinskega naroda v držav-

nem zboru v 12. seji dné 22. aprila t. l. ta-le nujni predlog:

„Ker je narodnostni mir v naši državi najnujnejša potreba, ker je sprava mogoča le tedaj, ako se pravično uravna jezikovno vprašanje na podlagi popolne enakopravnosti vseh v Avstriji živčih narodov; z ozirom na to, da člen XIX. drž. tem. zakonov od dné 21. dec. 1867 priznava sicer vse narode v Avstriji enakopravne ter jim zagotavlja neprelomljivo pravico, da varujejo in gojijo svojo narodnost in svoj jezik, ter proglašá enakopravnost vseh deželnih jezikov in se vendar do danes še ni izvršila ta ravnopravnost v vseh deželah, koder prebivajo od podpisanih poslancev zastopani slovanski narodi, zato predlagajo podpisani:

Visoka zbornica skleni: „Slavna vlada se pozivlje, da brez odloga predloži zakone o tem, da in kako naj se izvršuje člen XIX. drž. tem. postave. Ta predlog pa se izroči posebnemu odseku 48 članov.“

Predlagatelj dr. Gregorec, ki je prišel za dr. Vašaty-jem do besede, je zagovarjal nujnost tega nasveta. Omenil je med drugim: V Avstriji treba miru med narodi, to zahtevajo od nas volilci, ugled zbornice, koristi države. Večina strank se poteguje za to, da se izvoli jezikovni odsek, to je dobro znamenje. Pred vsem pa je treba, da se napravi postava, ki varuje vse narodne manjšine. Ako kdo, so varstva potrebne slovenske manjšine na Štajerskem, Koroškem in na Primorskem. Po teh pokrajinah so Slovenci povsod zatirani; niti šol jim vladajoča nemška in laška gospóda ne privošči, otroci se morajo celo krščanski nauk učiti v tujem jeziku (dr. Steinwender kliče vmes: „Kristus tudi ni slovenski učil!“). Govornik mu dobro zasloli, rekoč: „Nemški pa tudi ne.“ Kar vse nemške stranke zahtevajo za nemško manjšino na Češkem, ravno to zahtevamo mi za slovenske manjšine. Kar je za Nemce pravično, to mora biti tudi za Slovane. Torej na spravno delo na podlagi popolne enakopravnosti! Da bi se nemščina po posebnem zakonu določila kot državni jezik, to ni mogoče, dokler velja člen XIX. državnih temeljnih postav. Vlada nikakor ne sme ugoditi tej zahtevi, ker bi s tako določbo utrdila na vse čase nemško nadvlado v Avstriji, žalila vse druge nenemške narode ter pritislila vse druge jezike v kot. Do takih razmer ne sme priti. „Pri vsem tem pa vendar — pravi govornik — lahko uživa nemščina — recimo kot upravni jezik — posebne prednosti (dobro med Nemci! Čehi ugovarjajo); v enakih razmerah zamore nemški jezik zavzemati prvo mesto, vsiliti si pa nemščine ne damo.“ Pripomnimo, da je mnogozasluzeni g. poslanec s to trditvijo le povedal, kar sam o nadvladi nemškega jezika nad drugimi misli. Vsi drugi slovenski poslanci mislijo o tej prevažni zadevi drugače in bodo po drugem govorniku pojasnili svoje stališče.

Za dr. Gregorcem sta govorila še v istej seji rusinska poslanca dr. Okunievski in dr. Jarozievč. Pojasnjevala sta jezikovne razmere med Malorusi in Poljaki v Galiciji ter zahtevala, naj se rusinski del dežele, sploh naj se razdeli Avstrija po narodnostnih skupinah.

Jezikovne razprave še ni konec. Vsi predlagatelji so že govorili in utemeljevali svoje nasvete, a oglašanih je še blizu 70 poslancev, ki hočejo razpravljati o tej zadevi.

V 19. seji dné 5. maja je prvi govoril zastopnik brnskega mesta na Moravskem d'Elvert, pristaš nemško-liberalne stranke. Pobijal je Gaučeve jezikovne naredbe in izjavil, da morajo Nemci imeti v Avstriji prvo besedo, sicer razpade država! V imenu Poljakov je povdarjal vitez Jaworski, da Poljaki ostanejo pri načelu, da imajo samo deželni zbori urediti jezikovne razmere, vendar bodo volili jezikovni odsek in so volje sodelovati v tem odseku, da se omogoči parlamentarno delovanje. — Nemški naprednjak Fournier toži, kako se na Češkem in Moravskem zatirajo Nemci (!) in trdi, da so Gautsch-eve naredbe Nemcem bolj nevarne in škodljive, kakor Badenijeve. Ponemčeni Slovenec baron Žvegelj je kot zastopnik nemških

Naročajte in razširjajte „Mir“!

veleposestnikov terjal, naj se prekličajo vse jezikovne naredbe. Ko se bode pa to vprašanje urejalo potom postave, morajo se na korist enotne državne uprave Nemcem varovati njih stare pravice po vseh deželah. Da se stvar prej dožene in da se prične delo na gospodarskem polju, glasovali bomo za ustanovitev jezikovnega odseka, katerega hočemo po svoji moči podpirati. — Znani pošteni, Schönererijane, si želi za Avstrijo tiste dōbe, ko je cesar Jožef II. proglasil kot vladni program: „Učite se nemščine“. Če se Nemcem ne privoli vsega, kar sami hočejo, potem naj pazi vlada, da ne prične rabuke po ulicah v vsej Avstriji. Odpravijo naj se takoj jezikovne naredbe — sicer Avstrija razpade! V imenu Lahov je izjavil poslanec dr. Angeli, da so Italijani proti določitvi vsakega državnega jezika. Predpravice, ki so jih Lahi na Primorskem uživali doslej, zahtevajo tudi zanaprej. Le s tim pogojem hočejo sodelovati v odseku. — Neprijeten utis je napravil profesor bogoslovja v Brixenu, Tirolec dr. Schöpfer, s svojim nemško-nacionalnim govorom pri slovenskih in konservativnih poslancih. Začetkom je pristopil nemško-katoliški ljudski stranki — a ker mu je bila premalo narodna, izstopil je iz te skupine in je sedaj divjak. Schönerer-ja je tolažil, da je na tirolskem dosti narodnih duhovnov ter mu dokazoval, da jim katoliška cerkev ne brani biti narodnim; krščanska vera je celo vedno pospeševala nemštvo! Tako n. pr. je bila nekaj polovica njegovega volilnega okraja — slovenska. S pomočjo cerkve se je zanesla tja nemška omika in ljudstvo se je polagoma potom naravnega razvoja ponemčilo. Tudi na Češkem mora priti do tega. Odpravijo naj se jezikovne naredbe in spremeni naj se vsa vladna uprava — sicer gledamo Nemci obupno v bodočnost! — V imenu dalmatinskih Hrvatov je povdarjal dr. Bulat, da poznajo Dalmatinci v svojej domovini le eden upravni in narodni jezik, t. j. hrvatski. To staro svojo pravico bodo hrvatski poslanci zagovarjali tudi v odseku.

XX. seja

dné 6. maja je bila zadnja pred binkošti. Suhoparna jezikovna razprava se je danes ustavila in zbornica se je vsaj enkrat pečala z važno gospodarsko zadevo. Nekaj časa sem je žitu, posebno pšenici in rži cena poskočila nenavadno visoko. Vsled tega pa se je podražila tudi cena kruha. Dragoto občutijo vsi, ki si žita ne pridelajo sami in si morajo z denarjem kupiti kruha; v prvi vrsti torej delavci, mali obrtniki in rokodelci. Poljedelci, kmetje bi bili sedaj na boljšem, ako bi imeli kaj žita na prodaj. Zaradi podražanja kruha in vsakdanjih živil strada ljudstvo posebno na Laškem, kjer je po mestih in po deželi že prišlo do rabuke in ustaje; velika revščina in beda pa razsaja tudi na Francoskem. Da bi vsaj nekoliko preprečili lakoto, odpravili ste obe državi colnino ali carino od žita. Sedaj sme torej vsak uvažati žito na Laško in na Francosko, brez da bi kaj uvoznine plačal. S tem pride več žita iz drugih držav na trg, cena mu pade in tako bo tudi kruh boljši kup. Z odpravo žitne colnine so mislile vlade vsaj nekoliko pomagati stradajočemu ljudstvu — a varale so se. Brezvestni, večinoma judovski spekulant, kateri imajo vse večje žitne trge v svojih rokah, skrbijo za to, da cena preveč ne pade in da gre ves dobiček v njih nenasiljive žepe. To jim je bolj pri sreči, kakor pomoč in blagor hira-jočega ljudstva!

Odprava žitne carine

je prišla tudi v naši zbornici v razgovor. Socijalni demokrat, žid dr. Verkauf, je namreč v prejšnji seji stavil nujni predlog, naj se colnina na uvažanje žita do konca junija tega leta odpravi. Enake nasvete so predlagali že popred poslanci: Kolišer, Mauthner in vitez Vuković (gledé Dalmacije). Dr. Verkauf se je potegoval za to, da se o njegovem predlogu že danes razpravlja pred vsemi drugimi nasveti. Njemu je ugovarjal Schönerer. Rekel je, da le judovski spekulant na žitni borzi želijo začasno odpravo žitne carine, med tem časom bi brez colnine uvozili veliko žita, potem pa bi pritiskali na žitne cene prihodnjo jesen! In ko bi vlada začasno odstranila žitno carino, bi revno ljudstvo ne dobilo niti za belič cenejšega, oziroma večjega kruha. Država bi pač zgubila nekaj dohodkov, kateri bi romali v žepe judovskih prekupcev. Istotako sta ugovarjala tudi nemška poslanca Kaiser in dr. Gross. S tem bi bila razprava končana in nujni predlog dr. Verkauf odklonjen. A za besedo se oglasi trgovinski minister Bärnreither, da odgovori na vprašanja, ki so jih o ravno tej zadevi stavili poslanci dr. Kolišer, Mauthner in Vuković. Minister izjavi, da se mora vlada ozirati na delavce in na kmete, katerih koristi si v tem oziru nekako nasprotujejo; sicer so se dogovori pričeli z Ogersko in vlada bode vspeh svoj čas zbornici naznanila. Zbornica je enoglasno sklenila, da se o vladnem odgovoru prične razprava. Dr. Verkauf

je obširno zagovarjal svoj predlog, njemu sta pomagala poljski žid dr. Kolišer in znani dr. Lecher. Proti odpravi žitne carine pa so govorili krščanski socijalisti: Gregorig, Leop. Steiner in kot glavni govornik dr. Scheicher, v imenu nemških nacionalcev prof. Kaiser, v imenu Čehov Tekly in v imenu kmečkih zastopnikov štajerski poslanec Hagenhofer. Vsi so naglašali, da delavec ne dobi niti za vinar cenejši kruh, ako se carina od žita za nekaj tednov odpravi. Dobiček ostane le prekupeem. Socijalni demokratje bodo seveda kričali, kako brezobzirno in neusmiljeno postopajo razne zborniške stranke proti delajočim ljudstvom, toda treba je ozirati se na vse delavske stanove in gotovo je med vsemi danes kmet največji revež. Socijalni demokratje ali ne poznajo kmečkih razmer in potreb ali pa s svojim predlogom vedoma podpirajo žitne spekulante, ki umetno in prebrisano žitu zvišujejo ceno, kar škoduje vsem kupovalcem, a tudi malim kmetom ne koristi, ker sedaj sploh nimajo žita na prodaj. — O ministerskih odgovorih na kako vprašanje ali interpelacijo se po opravljenem redu ne sme staviti kak predlog, odpade tudi glasovanje, dovoljena pa je razprava. Iz današnjega razgovora se je vlada pač prepričala, da je večina ljudskih zastopnikov proti odpravi žitne carine. Temu bi se z vso silo upirala tudi Ogerska zbornica. — V tej seji je posl. Spinčič stavil obširno interpelacijo (vprašanje) na ministerskega predsednika in ministra znotranjih zadev, v kateri dokazuje s tisoči slučaj, kako protipostavno ravna italijanski cesarski uradniki s hrvatskimi in slovenskimi strankami v Istri in na Primorskem; dokazuje na drobno, kako se poitalijančuje Primorsko in zahteva, da se temu enkrat pride v okom. — 150 laških in nemških poslancev je vložilo nujni predlog, naj se že zgradi železnica čez Turje in južna zveza do Trsta. — Slovenski poslanci pa so vprašali ministra, kako stoji z železnico Celovec-Karavanke-Trst nastopno!

Že več desetletij se vsestransko priznava potreba še druge, od južne železnice neodvisne, direktne zveze drž. železnice s Trstom, najvažnejšim državnim pristaniščem.

Gospodarske razmere Trsta, avstrijskega Primorja, južnozpadnih alpskih dežel, kakor tudi oddaljenih kronovin sploh in posebej še domače avstrijske ladjeplavje zahtevajo nujno odpočiti, ker za povzdigo svojega blagostanja kot neobhodno sredstvo nujno potrebujejo še druge žel. zveze s Trstom, ki jim je neobhodno potrebna za njih gospodarski napredek.

Zato je posebna dolžnost naše vlade, da dopolni državno-železniško omrežje tudi na jugozapadno stran, da s tem pospešuje naše sile za izvoz in trgovino sploh.

Ta železniška zveza je pa tudi neobhodno potrebna za razvoj industrije in gospodarski napredek od morja oddaljenih dežel, ki zaupno in opravičeno pričakujejo, da vlada vstreže tej vsestranski opravičeni želji ter zgradi drugo železniško zvezo s Trstom.

Z ozirom na izjave ministra za državne železnice iz prejšnjih let, usojajo se podpisani vprašati: Ali misli vlada še v tem poletnem zasedanju predložiti državnemu zboru načrt zakona, po katerem sklence kar mogoče hitro zgraditi kar najkrajšo zvezo Trsta po drugi železniški progi z drugimi kronovinami, vzlasti z obrtniškimi in na izvozu bogatim kraljestvom Češkim.

Ta interpelacija ima 85 podpisov, ker so jo podpisali tudi mnogi češki in nemški poslanci.

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovsko šolo. Pavel Simon, tajnik posojilnice v Mariboru, 10 kron; neimenovan kmet iz celovške okolice 1 krono; komendant in župnik Matej Servicelj povodom obiskanja „Narodne šole“ v Velikovecu 40 kron in mil. g. prošt Luka Vavtžar v Dobrljavi 20 kron; pri slavnosti, ko se je g. Janezu Müller-ju p. d. Petku, častnemu občanu občine Bistrica pri Pliberku, izročila diploma častnega občana so darovali zbrani rodoljubi po župniku Karolu Kirchmayer-ju v Črni 17 kron; hranilnica in posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom vsled sklepa občnega zbora 50 kron; Valentin Spitzer, tesarski mojster v Hovčah, 5 kron z željo, da bi Bog dal, da bi „Narodni šoli“ v St. Rupertu pri Velikovecu sledila kmalu druga na Koroškem; na ženitovanju vrlega narodnjaka Fran Čebula dné 23. t. m. nabranih 12 kron. Skupaj 155 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živel nasledniki!

Iz Celovca. (Socijaldemokratična rabuka.) Nekako pomenljiva ostane za Celovčane nedelja 22. maja. Krščanski moške zbrali so se na mirno posvetovanje. To ni bilo po volji rudečim socijaldemokratom in za to so, na veselje tudi tukajšnjih nemško-nacionalnih veljakov, skušali razgnati shod, in ko to ni šlo, napadali so s kamenjem zborovalce, jih psovali na najgršji način, tako da so morali priti še le vojaki ter jih varovati, da so mogli oditi domov! Pokazalo se je ta večer, kako daleč smo prišli i v „nemškem“ Celovcu koncem „svobodnega“ 19. stoletja. — Nemško krščansko-socijalno društvo „Avstrija“ je napravilo v nedeljo zvečer shod, na katerem je govoril krščansko-

socijalni poslanec Vedral z Dunaja. Shod se je vršil v hotelu „Kärntnerhof“, ter je bil primeroma dobro obiskan. Mnogi niso mogli na shod, ker so jim rudečkarji, ki so se v trumah postavili pred gostilno, zabranili vstop. Socijalisti so hoteli vlomiti v dvorano, pa ta nakana se jim ni posrečila. Miril jih je g. župan Neuner in obljubili so, da odidejo, ako sme odposlanstvo (deputacija) nekaterih socialistov na shod, ki se je bil v dvorani med tem pričel. To se je od naše strani dovolilo in prišli so v dvorano 4 socijalisti, na čelu jim znani agitator Sokol. Zahtevalo se je od njih samo, da se vedejo mirno in dostojno in obljubilo se jim je, da dobijo tudi besedo. Socijalisti se pa tega niso držali. Kar hitro so govornika začeli motiti, mu ugovarjati ter kričati, tako da je nastala med zborovalci velika razburjenost. Ker se ni polegla ter so se socijalisti skrajno nesramno vedli, morali so oditi. Videlo se je, da so prišli na shod samo z namenom, napraviti nemir, ne pa da bi stvarno ugovarjali. Po odhodu socialistov se je shod mirno vršil, govorniku se je burno pritrjevalo. — Zunaj gostilne je postalo med tem časom jako živo. Cele tolpe socialistov so se priklatile, obdale hišo in z glasnimi kriki: „Nieder mit den Schwarzen...!“ in s psovskami, katerih tú ne moremo zapisati, psovali udeležence shoda. Policija je sicer prišla na mesto, a bila je preslaba, razgnati čete, ki so tam razsajale. Socijalisti bili so oboroženi s kamenjem; razbili so tudi več šip. Kamenje je letelo tudi na policijo. — Ko so udeleženci shoda proti 11. uri hoteli oditi, bil jim je izhod zabranjen. Pred vratmi stala je policija in stražila vhod. Zunaj pa so kakor besni kričali socijalisti, katere so hujskali njih voditelji s celimi govori, ne da bi se jim bilo to zabranilo. Župan je na to poklical vojake, ki so z nasajenimi bajoneti razgnali divjo množico in tako naredili prostor, da so udeleženci shoda mogli oditi, ne da bi se jim bilo kaj zgodilo. Socijalisti pokazali so tudi po noči svojo „moč“ s tem, da so ogrdili vhod v stolno župnišče ter tam pobili par šip. — To so dogodki zadnje nedelje, — prava sramota za Celovec. Vprizorili so jih nahujskani delavci-socijalisti, a soglašali so z njimi tudi nacionalci! Saj bi se ti ljudje zvezali tudi s hudičem, samo da gre zoper „črne“. A kaj bo potem, ko se socijalna demokracija obrne tudi zoper nje? — Rudečkarji pa so s svojo surovo silo zopet pokazali, kakšna je tista „svoboda“ in „jednakost“, katero oznanujejo!

Iz Spodnjega Dravberga. (Odgovor gosp. nadučitelju L. Voglarju.) V prav čudni slovenščini, ki je res na pravem mestu v „Kmetškem Listu“, priobčil je g. nadučitelj Voglar odgovor na dopis v št. 11. „Mira.“*) Ta odgovor moramo nekoliko pojasniti. Omenili smo v našem dopisu, da so gg. učitelji povodom lanskih občinskih volitev, katere se niso obnesle po njih volji, opustili prirediti navadno božično drevesce za uboge šolarje. No, ali to ni resnica? Mi pa mislimo, da politika s šolo prav nič nima opraviti in kolikor vemo, je učiteljem celo strogo prepovedano, politiko nositi v šolo. Mi dalje mislimo, da človeku ljubezen, posebno če je tako strašno velika, kakor jo vi hvallite, ne sme zginiti kakor kafa v tem trenutku, ko vam pade občinsko krmilo iz rok. Vi pa, g. nadučitelj, ste imeli še drugi ljubeznjavi namen. To ste pokazali s tem, da ste pošiljali pred božičem uboge šolarje v celih tropah k novemu županu, da so rekli: „G. Voglar nas pošljejo sem; rekli so da bode letos božično drevesce pri vas in g. proštu.“ S tem ste hoteli nahujskati ljudstvo zoper g. župana in „črne“. Tako ravnanje imenuje se med pošteni ljudmi podlo in nesramno. Tudi ne vemo, ali se spodobi učitelju, da uboge otroke nalaže ter jih za norce ima. In glejte, g. Voglar, samo to vaše drzno ravnanje je krivo, da ste, kar vas toliko peče, izgubili tajništvo pri okrajnem šolskem svetu in da mi zdaj brezplačno ta posel opravljamo. Plačo 34 gld., katera je tekla do zdaj iz občinske blagajnice v vaš žep, pa darujemo za uboge šolarje. Omilujemo samo, da vam nikoli ni prišla misel, da bi darovali te novčke „na oltar vlnudnosti“. Saj sami pišete, „da je ‚dati‘ blagovitnejše, kakor ‚vzeti‘“. No, zakaj ste pa vi toliko let ta denar „vzeli“ in ne „dali“ ubogim šolarjem?! — Veste, je pač že tako na svetu: kdor strelja na druge, mora že prenašati, da se strelja tudi nazaj. Če ste nas imeli za take tepce, ki se ne znajo braniti vaših surovostij in drznostij, ste se pač strašno motili. Dalje se vam čudno zdi, da se nam še le zdaj smilijo ubogi otroci. Prosimo, pogledajte pobiralne pole za božično drevesce, gotovo najdete tudi naša „črna“ imena z dotičnim darilom. Tako globoko, kakor vi, segli smo gotovo tudi mi pri vsaki pri-

*) Ta odgovor je pisan res v tako „lepi“ slovenščini, da ga priporočamo gg. profesorjem slovenščine na c. k. učiteljsku v Celovcu, naj presodita, kakšen red zasluži dijak, ki bi napisal tako slovenščino v kaki nalogi! — Razne „kunšne“ besede g. Voglarja pa priporočamo gg. sestavljalcem slovenskih slovarjev, naj se ozirajo nanje, ker bodo vsekako zanimale tudi — poznejše rodove.

Opomba uredništva.

ložnosti v svoj žep in božično drevesce so obdarili prebivalci Dravberški, ne pa vi. Da se pa nismo vdeleževali tombol, temu je vzrok to, ker ne zahajamo radi med take, katerim smo „farji, črni“ itd. Kar se pa tiče našega g. župana, katerega tako nesramno napadate, je dobro znano, da se v tej blagi hiši daje v enem tednu več miloščine, kakor morda pri vas v celem letu! Vsaki dan dobivajo tam ubogi šolarji hrano in kruh; kako krasno jim plačujete, g. „šolovodja“! Fej te bodi!

Potem pravite, da se naše zmage pri občinskih volitvah nič nismo veselili, marveč smo se razšli, „kakor bi nas bil kdo s kropom polil“. Res je, da nismo najeli po naši zmagi ciganov, da bi skakali in divjali pri ciganski muziki do ranega jutra, kakor ste vi storili po vaši zmagi pred tremi leti; mi se pač znamo še na drug način veseliti, kakor po tabernah s kričanjem in ropotanjem. Da smo pa radi zmage potrti bili, na ta „psychologični nonsens“, g. nadučitelj, si hitro pridobite patent! Prvokrat slišimo, da kdo žaluje, ako zmaga in ako mu kaka reč izide po želji. Zakaj je pa vaš zet stal pri volitvah na naši strani, kar vas tako peče, vprašajte ga samega. Mislimo, da odgovora ne bodejte priobčili niti v „Kmetiskem“, niti v kakem drugem listu. Seveda bi vam bilo ljubše, ako bi tudi vaš zet nam pobijal okna, kakor je delal vaš častivredni nečak pri volitvi pred tremi leti! — Nadalje tožujete, da je bilo naše geslo pri občinskih volitvah: „Ven z vami!“ Glej, glej, kako „špaso“! Pred tremi leti ste vi izdali geslo: „Prost in B. morata ven!“ in pred zadnjo volitvijo ste se dostikrat po oštarijah izražali: „Kaj pa imajo ‚farji‘ zraven opraviti?“ Zdaj smo pa sulico obrnili in djali: Če ‚farji‘ nimajo kaj opraviti, tako tudi učitelji ne. Še enkrat vas opomnimo: „kdor strelja . . .“ — Nekoliko ste pomirili našo pekočo vest radi zadnje volitve z izjavo, da zdaj tako mirno in brezskrbno živeti zamorete. No glejte, vsaj vendar na svetu ni nesreče brez sreče! Prav iz srca nas veseli, da „zdaj storite svojo šolsko dolžnost ter idete s svojo ženko svojo pot“. Želimo vam prav lepo vreme in gladka pota! — Najbolj zanimale so nas pa, gosp. nadučitelj, vaše besede: „Voglarjevo ime bode živel med ljudstvom še tedaj, ko vas že dolgo zobje ne bodo več boleli“. Sapa napeta, to je pa nekaj! „Bescheidenheit ist eine Zier — doch weiter kommt man ohne ihr“, pravi Nemec. Mi pa pravimo: samosvoja hvala smrdi! . . . Slišimo, da bodo vam res v kratkem postavili krasen in velikanski spomenik. Vprašanje je samo še, zakaj, s čim in kje; drugo je menda že vse v redu. In mi obljubimo, da hočemo, ako „nas bodo še zobje boleli“, naše klobuke spoštljivo in hvaležno „prevetrili“, kolikorkrat bomo hodili mimo tega spomenika. — Najhujše nas je prestrašilo vaše zanimivo naznanilo, da stanujete št. 19. v Dravberzi. Do zdaj smo hodili mirno preko tiste hiše, zanaprej bomo pa mogli to storiti samo s strahom in trepetom, ker zdaj vemo, kako strahanski velikaš tam stanuje. — Konečno pravite, da hočete palice pobirati. Ali za šolarje? Dobro! Mi pa se vas prav malo bojimo. Kakor do zdaj, bomo tudi zanaprej delovali za svoje prepričanje in se prav nič ne zmenili za to, ali je vaši velikosti po volji, ali ne. Mogoče da strahujete šolarje, nas pa strahovali nikakor ne bode. —

Iz Prevalj. (Shod.) Naše katoliško delavsko društvo je imelo v nedeljo dné 15. majnika zelo dobro obiskovano zanimivo zborovanje. Navzlic najpodlejšemu obrekovanju, katerega trosijo med svet nasprotniki društva o duhovnikih in društvenikih, navzlic temu, da tukaj vedno več delavcev prime za popotno palico, ima vendar društvo že sedaj zopet nad 100 udov in jih bode gotovo imelo do konca leta svojih 150, če ne bo do tistega časa tukajšnje podjetje ustavljeno. G. kaplan Križaj razpravlja o razmerju katoliške cerkve do šole. V zadnjem zborovanju je bil razložen po rudečem spisu Mösslerjevem, da zahtevajo socialni demokratje ločitev cerkve od šole, to se pravi, — noben duhovnik ne sme prestopiti praga šolskega poslopja, — ker oni ljudi „hočejo neumne“ imeti, in so potemtakem največji sovražniki ljudske izomike. — Nasproti temu dokaže govornik, da je tako govorjenje skrajno neumno, zlobno in nehvaležno. Katoliška cerkev je mati šole; ona jih je ustanovila in brez državne podpore vzdrževala 18 stoletij. Da, ne samo ljudske, tudi druge, celo visoke šole, se imajo zahvaliti papežem, cerkvi za svojo ustanovitev. Naslednje dokaže govornik še podlost marsikaterega izreka iz torbe rudečih krošnjarjev, in priporoča vsakemu udu, da si naroči razun dobrih časnikov tudi knjižnico, katera izhaja pod imenom „Volksaufklärung“. Posamezne številke veljajo 5 krajcarjev, in se jih dobi v vsaki bukvarni. — Nato govori, živahno pozdravljen, č. g. Rozman. Govornik omenja, da danes praznujemo lepo obletnico, dan, ko je slavno vladajoči papež Leon XIII. leta 1891. izdal slovečo okrožnico „Rerum novarum“, v kateri tako lepo razloži

in poudarja pravice delavcev in dolžnosti delodajalcev. Z izgledi iz zgodovine dokazuje govornik, kako je ravno katoliška cerkev vedno skrbela za delavske stanove. Številke to dobro osvetljujejo. Nasprotno pa vidimo, kako slabo se godi delavcem tam, kjer jih dobijo v pest socialni demokratje. — Narava sama nam kaže, kako je povsod treba združenja, nekoga ki vodi, in po katerem se ravna drugi. Tako je tudi v človeški družbi treba se združiti in delati za dobro stvar in zato naj se tudi delavci zbirajo v katoliško-delavskem društvu ter naj se združeni potegujejo za svoje pravice. — Govoru je sledila pohvala in zelo zadovoljni z uspehom lepega zborovanja razšli so se delavci. Na svidenje pri prihodnjem shodu!

— (Nezgode.) Na tukajšnjem ribnjaku poleg plavža bi se bila kmalu nesreča zgodila. Trgovec Pleteršek in krojač Grössl sta se vozila za poskušnjo v novo narejenem čolnu po ribnjaku, ko se nenekrat čolnič prevrne. G. Pleteršek je hitro splaval na breg, g. Grössl pa se zavije v čolnovno vrv, in bila bi se mu skoraj kaka nesreča prigodila, da ne bi bil skočil g. Pleteršek zopet v vodo, in čolna in g. Grössla ne potisnil na varno bregovje. Razun razmočene obleke menda naša „mornarja“ nista imela nobene škode.

Iz Tolstega Vrha. (Naša božja pot in sad liberalnega županstva.) Kakor vsako leto, tako smo tudi letos tretjo nedeljo po veliki noči pri naši romarski cerkvi sv. Križa in Marije Device dobrega sveta obhajali obletni spomin, da je bila ta dan 1. 1851. cerkev od knezoškofa Antona Martina Slomškega posvečena; zbrala se je obilna množica vernega ljudstva. Od Dev. Marije na Jezeru je prišla velika procesija. Z velikim zaupanjem prihaja verno ljudstvo k Mariji Device dobrega sveta, ker ona tukaj posluša prošnje vzdihujočih v potrebah na duši in na telesu. Nepreštete so milosti, katere je Marija na tem svetem kraju svojim častilcem izprosila. Priča temu so mnogotere podobe, katere so bile v zahvalo za prejete milosti darovane. Ena najnovejših je dné 1. maja 1898 iz Volšberga. Kakor stari ljudje pripovedujejo, so rajni knez in škof Anton Martin Slomšek, ko so cerkev posvečevali, v gorečih besedah popisovali, kako svet je ta kraj in kako naj bi občina in župljani zato skrbeli, da bi se na tem kraju in okolici ne godilo kaj nespodobnega, na pr. umori, plesi in druge nespodobnosti, katere bi temu svetišču nečast delale. — Dokler smo imeli še verne katoliške kmete za župane, je bila hvalevredna navada, da se od 1. maja pa do 1. oktobra ni dajalo dovoljenja za ples. Med tem časom so glavni dnevi, ko romarji največ obiskujejo našo božjo pot, zatorej se s plesom ni dajalo pohujšanja romarjem. Zdaj, ko imamo liberalca g. Brundula za župana, je vse drugače; plesalo se je oni dan kar na treh krajih v najbližji okolici. Ko so v cerkvi duhovniki romarjem besedo božjo oznanjevali in jih k pokori opominjali, je pod hribom že hudi duh na plesiščih svoje zanjke nastavljal neumrjočim dušam. Kakor se sliši, je novi župan sam rekel, da se naj le daje dovoljenje za vsaki čas, da bode več denarja za občinske uboge. Tega pa župan ne pomisli, da kolikor več se bode plesalo, toliko več bode v bogih ljudi v občini in tak denar gotovo ne more imeti božjega blagoslova. Koliko plesi škodujejo, je očitno; mlado ljudstvo v svoji lahkomišelnosti zapravlja denar, nedolžnost in pošteno življenje; množi se število nezakonskih otrok in nemanič-zakonov, kar je pozneje le občini v škodo. Pod prejšnjimi župani bila je zmiraj jeza od strani nekaterih krčmarjev, ko niso dobili vsakokrat dovoljenja za ples. Zato je pred zadnjo občinsko volitvijo gosp. Brundula obljubil krčmarjem „licence“ ob vsaki priliki, ako bode on izvoljen županom. To je vleklo in tako je prišlo, da je zdaj pet krčmarjev v občinskem odboru. Brundula pa hoče izpolniti, kar jim je pred volitvijo obljubil. A plesi ne bodo časti delali ne županu, pa tudi ne tistim odbornikom, ki so v zadnjem trenutku pristopili na njegovo stran, in mu tako pomagali na županov stol, ker naši kmetje so še verni katoličani, in ne marajo za tako pohujšanje med mladino, ker sami bridko čutijo, kako se jim sinovi in hčere pri plesu izpridijo. Slovenski kmetje Tolstega Vrha, zdaj pa premišljuje, ali je boljše imeti vernega slovenskega kmeta za župana, ali pa liberalnega tržana v gosposki suknji. To imate časa premišljevati do prihodnjih volitev; do tačas pa menda vendarle zopet najdete kakega kmeta, ki bode zmožen biti za župana, da ne bode treba imeti tujca za vladarja.

Iz Libelič. (Prenočišče „Kmetškega Lista“.) Mislim sem, da v naše katoliške in pristno slovenske Libeliče ne bode novega kmetškega osrečevalca, volka v ovčji obleki, „Kmetškega Lista“, toda motil sem se. Tudi k nam zahaja znani lisjak in sicer celo v treh iztisih. Bodi si že list naročen, ali pa da ga pošiljajo zastonj, sramota je na vsak način, da se daje liberalnemu listu zagrizenih naših nasprotnikov prostor v hiši. Dovoljujem si pa vprašati gospode oštirje, kateri do-

bivajo list, od koga da imajo več dobička, kakor od žuljev vernih slovenskih kmetov? Ali ni to grda nehvaležnost, da podpirajo liste, ki ponižujejo slovenski jezik in vedno blatijo duhovne, katerih zibeljka je skoraj izključno tekla v hišici slovenskega kmeta? Kakor se sliši, zahaja list tudi k znanemu trgovcu, kateri toliko smodnika prodaja cerkvam. Ako je to res, tedaj bi temu gospodu le svetoval, naj prodaja svoj smodnik „Kmetškemu Listu“ in njegovemu izdajatelju protestantu Berčingerju, ne pa slovenskim cerkvam. Vi pa, slovenski kmetje, zahtevajte, da se listu pokažejo vrata; ako pa dotični oštirji tega ne storijo, ogibajte se takih gostilnic! Dragi slovenski kmetje, ali res mislite, da vam hoče list dobro, ki ga izdaja luteranec, kateri izdaja tudi „Bauernzeitung-o“, najbolj zagrizen list naših verskih in národnih nasprotnikov? Ne, nikdar ne bode slovenskemu kmetu koristil list, katerega izdajatelj in urednik je že tolikokrat pokazal v svojih umazanih listih, kako mu je trn v peti vse, kar nosi slovensko ime. Toraj proč z njim! Drugokrat več, če bo še treba! *Kmet.*

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Državni zbor je zopet sklican na dan 1. junija. Nadaljeval se bode razgovor o jezikovnih predlogih. — Grof Gleispach, bivši pravosodni minister, je postal predsednik deželnega nad-sodišča v Gradcu, na katerem mestu je bil že prej. To imenovanje graške Nemce jezi zaradi tega, ker je bil minister Gleispach podpisan na Badenijevih jezikovnih naredbah in zlasti odvetniki hujskajo zoper njega. Tudi več drugih važnih izprememb na višjih sodnijskih mestih se je vršilo v zadnjem času. — Listi pišejo, da se je prejšnje prijateljsko razmerje med Nemčijo in Avstrijo nekoliko ohladilo. Ni škode!

Druge države. Gladstone, slavni angleški državnik, je umrl dné 19. t. m. 89 let star. Vplival je nad 60 let na osodo angleške in sploh evropske politike. Pokopali so Gladstona na državne stroške.

Vojska med Amerikanci in Španci se nadaljuje s tem, da se sovražne ladije iščejo na morju. Španjsko brodovje se je pokazalo, v velik strah Amerikancem, pred Kubo. Do kake bitke še ni prišlo.

Novi čar.

Na Koroškem. (Duhovske zadeve.) Dné 24. julija bodo mil. gosp. knezoškof posvetili novi altar v Kapli ob Dravi. Novi altar je delo g. V. Progarja. — Dné 30. maja bodo mil. gosp. knezoškof podelili 15 bogoslovcem prvega leta tonzuro in nižje redove. — Župnijski izpit so delali od 24. do 26. t. m. č. gg.: J. Riederer, provizor v Radenteinu; A. Hutter, provizor v Koprivni; K. Kaponig, provizor v Tihni; Dav. Schmidt, provizor v Št. Juriju; J. Nagel, provizor v Selah; A. Pirker, kaplan v Špitalu.

* Presv. cesar je podelil predsedniku dež. sodišča v Celovcu, g. Fr. Perko-tu, vitežki križec Leopoldovega reda. — Zavoljo ošpic so zaprli v Beljaku šole. — V Velikovcu je umrl pivovar J. Ortner. — Hudo neurje so imeli prejšnji teden na Jezerskem. Voda je pobrala malone vse mostove, razdrla pota, odplavila prst itd. Škoda je precejšnja. — V Vetrinju prebodel je dné 23. t. m. nek hlapec v Drukovi gostilni svojo ljubico. Potem prerezal si je tudi sam vrat, da so ga morali prepeljati v celovško bolnišnico. — Deželni predsednik je pri deželni vladi in okrajnih glavarstvih vpeljal nedeljski počitek. — Društvo za zidanje železnice v Rožno dolino hoče odposlati k raznim ministrom deputacijo, ki naj prosi za podporo v tej zadevi.

Na Kranjskem. Nad vse sijajno je kranjska dežela, zlasti bela Ljubljana, sprejela svojega kneza in škofa, mil. g. dr. Ant. Bon. Jeglič-a. Na vseh postajah so ga živahno pozdravljali, posebno slovesen pa je bil sprejem v Ljubljani. Tu so pozdravili došleca duhovščina, zastopniki uradov, mestni zastop, društva in ljudstvo. Ulice, po katerih se je vozil knezoškof, so bile lepo okrašene, sprejem srčen in lep! Zvečer so napravili meščani in združena pevska društva sijajno bakljado in podoknico. Mil. g. knezoškof se je zahvaljeval z iskrenim, rodoljubnim govorom. Jako slovesno je bilo tudi vmeščenje v nedeljo dné 22. t. m. Novemu knezu in škofu kličemo od srca tudi mi: Na mnogaja leta!

Na Štajerskem. Ko je minuli teden vojaška godba, ki od zadnjih demonstracij ni več javno nastopila, hotela svirati pri dveh koncertih, zabranili so nemškonaacionalni študentje in delavci nastop godbe in napadali s kamenjem vojaštvo. Ni pa slišati, da bi bili razgrajalce kaj hudo prijeli. V Gradcu, Celovcu itd. veje pač drug veter, kakor v — Ljubljani! — Velike fužine v Mislinji je kupil žid Spitzer iz Dunaja. Tako se tujec po veri in rodu vedno bolj širi po zemlji slovenski! — Pri okrajnem sodišču v Mariboru so dné 23. t. m.

usmrtili morilec Fr. Bračkota iz Jarenine, ker je umoril svojega tasta in taščo. — Slovensko politično društvo snujejo v Jarenini. Dobro!

Na Primorskem. Vmeščenje novega knezonadškofa goriškega, prevz. g. dr. Jak. Missie, vršilo se je slovesno dne 22. t. m. Bili so zastopani razni uradi itd. Značilno je, da so gosp. knezonadškofa pri njegovem dohodu na raznih postajah živo pozdravljali Slovenci, na laških postajah pa o kakem pozdravu ni bilo ne duha ne sluha. — Slovenski „šolski dom“ v Gorici se pridno zida. Stal bode 35 tisoč goldinarjev. — Posojilnico so osnovali v Kojskem. — Kruh so hoteli podražiti v Trstu. Namestništvo je to pa prepovedalo.

Po drugih deželah. Naš vrli rojak gosp. dr. Karol Pečnik iz Leš v Rožu, zdravnik v Aleksandriji, ustanovil je tam slovensko hranilno zadrugeto. Te dni pa je izšla zanimiva knjižica marljivega in podvzetnega rodoljuba: „Slovenci in mednarodni promet. Miglaji iz Egipta slovenskim rodoljubom v domovini.“ Cena 25 kr. Dobiva se v Goriški tiskarni (A. Gabersček) v Gorici. — Umrli je v svojem gradu Hörnstein blizu Dunajskega Novega mesta nadvojvoda Leopold, star 75 let.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda.

Pesmarica „Glasbene Matice“. Zbori za štiri moške glasove. Uredil Josip Čerin, koncertni vodja. Izdala in založila „Glasbena Matica“. — „Vsako leto je podala „Glasbena Matica“ svojim članom mnogo skladb domačih skladateljev, in letos, ko slavi petindvajsetletnico svojo, jih podaja toliko, kakor še nikdar prej: najboljše moške zbere pošilja s to knjigo v svet, s to knjigo, v kateri se ob enem zrcali razvoj slovenske pesni za Matičnega občinstva!“ To so besede predgovora v gori omenjeni knjigi. Koncertni vodja g. Josip Čerin je zbral najpriljubljenejše moške zbere odličnih skladateljev slovenskih, hrvaških in čeških. Zastopana sta v knjigi tudi ruski skladatelj Mihajl Ivanovič Glinka in slavni Josip Haydn, ki nam je podal cesarsko pesem. Pričetkom knjige so kratki životopisi v knjigi zastopanih skladateljev. Lepa je zunanjsčina tega Matičnega darila, še lepše pa so pesmi, katere deloma že poznamo iz pesmarice družbe sv. Mohorja in iz drugih zbirk. V tej knjigi pa so zbrane raztresene skladbe v lepo celoto. Knjiga je jako pripravna za moške zbere. Velja 2 gld. 50 kr. — an.

Vabila.

— **Podružnica sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico** ima svoj letni občni zbor na binkoštni ponedeljek dne 30. maja t. l. ob 1/4. uri popoldne v gostilni pri Mežnarju v St. Štefanu pri Velikovcu s sledečim vsporedom: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Poročilo tajnika in blagajnika. 3.) Sprejem in vpisovanje udov. 4.) Volitev novega odbora in zastopnikov za glavno skupščino. 5.) Razni govori in nasveti. 6.) Prosta zabava s petjem. Vse zavedne Slovence in Slovenke najljubneje vabi k obilni udeležbi **načelnik**.

— **Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pokrče in okolico** napravi zborovanje v nedeljo dne 5. junija 1898, ob 3. uri popoldne, v gostilni Ruperta Laha p. d. Leitnerja v Pokrčah po sledečem dnevnem redu: 1.) Pozdrav. — 2.) Govor o šolah. — 3.) Gospodarstvo. — 4.) Volitev zastopnika za glavno skupščino. — 5.) Nabiranje doneskov. — 6.) Raznoterosti. K obilni udeležbi vse poštene Slovence in Slovenke najljubneje vabi **odbor**.

— **Hranilnica in posojilnica v Sinčevsi** ima svoj letni občni zbor dne 30. maja t. l. ob 3. uri popoldne v posojilnični pisarni v Sinčevsi po sledečem dnevnem redu: 1.) Potrjenje letnega računa in razdelitev čistega dobička. 2.) Volitev načelnika, računskih pregledovalcev in namestnikov. 3.) Dovoljenje remuneracij. 4.) Razni nasveti. — Ta občni zbor je po § 35 zadrugihih pravil sklepčen, brez ozira na število udeležencev. K obilni udeležbi vabi **načelnik**.

— **Hranilnica in posojilnica za Velikovec in okolico** ima svoj redni občni zbor dne 1. junija t. l. ob 1. uri popoldne v svoji uradni sobi z običajnim dnevnim redom. Ako bi prvo zborovanje ne bilo sklepčno, se vrši drugi občni zbor ob 2. uri popoldne ravno tistega dne pri vsakršnem številu navzočih udov. — K obilni udeležbi vabi **odbor**.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Dražba Hartwigovega posestva se je prestavila ob 10. marca na dan 11. junija. (21.583 gld.)
Dne 8. junija ob 11. uri, soba št. 85. Jeronicevo posestvo v Radišah, hišna št. 9, vl. št. 25, d. ob. Radiše. (1781 gld.)

Dne 4. jun. ob 10. uri, soba št. 85. Mlinarjeva koča Greg. Šefmana v Zelkučah, vl. št. 18, d. ob. Zelkuče. (2413 gld.)

Dne 30. junija ob 11. uri, soba št. 85. Posestvo Jan. Moswigerja p. d. Pezla v Kajžicah vl. št. 6, d. ob. Bilčoves. (1381 gld.)

Sodišče Rožek. Dne 24. junija ob 11. uri, posestvo Neže Kreiner p. d. Lakele na Gori, vl. št. 19, d. ob. Tmara vas. (2158 gld.)

Sodišče Podkloster. Dne 11. jun. od 11. do 12. ure, posestvo Jan. Bruggerja p. d. Hojša v Rutah, vl. št. 63, d. ob. Selče. (8600 gld.)

Sodišče Svinec. Dne 31. maja od 11. do 12. ure. Gotšidovo posestvo M. Terpečnik na St. Janški gori, vl. št. 17, d. ob. St. Janž na Mostiču (5795 gld.) [prenešeno].

Dne 15. junija in 14. julija: Posestvo Ign. Štefla p. d. Jonkeja v Gradu pri St. Janžu. (8744 gld.)

Listnica uredništva.

Dopis o obisku g. dež. predsednika v Velikovec pri- nesemo prihodnjč.

Ziljan. Hvala za poslano. Gotovo porabimo. Pro- simo, oglasite se večkrat!

Gosp. P. K. v Svetivasi: Na vse grozne neumnosti in drzne nesramnosti „Kmetkega Lista“ ne maramo odgo- varjati. Škoda črnih in papirja! Gluh in slep mora biti, kdor se vsede na take limanice! Pozdravljeni!

Naznanila.

Vsprejemem tako

v svojo trgovino poštenega in čvrstega fanta iz dežele kot trgovskega hlapca.

Franc Sadnikar,
trgovec z železnino v Celovcu, Burggasse 7.

Lepa kmetija

blizu Beljaka se po zelo ugodni ceni prodá. Pre- kupei niso izključeni. Več pové: Rudolf Schaffer, Kaserngasse 13. Judenburg.

Naznanilo.

P. i. prebivalcem iz Beljaka in okolice dovoljujem si naznaniti, da bodem z dnem 1. ju- lijem t. l. prevzel staroznano

trgovino z mešanim blagom,
prej Kömetter v hiši Perasso,
Widmanove ulice št. 43.

Ker mi je na razpolago dosti sredstev, bo- dem mogel vsem zahtevam najceneje vstreči.

Dovoljujem si dostaviti, da se bode v moji trgovini govorilo nemško, slovensko in laško.

Spoštovanjem

Oskar Stefula,
trgovec.

Nova kovačnica z malim posestvom

v živahnem Šmihelu nad Pliberkom se zaradi pre- selitve pod prav ugodnimi pogoji prodá. Hiša — z vsemi potrebnimi prostori — je nova; 10 birnov posetve; lep vrt itd. — Več pové:

Peter Vavpotič v Šmihelu nad Pliberkom.

Feliks Toman,

kamnoseški mojster in podobar v Ljubljani,

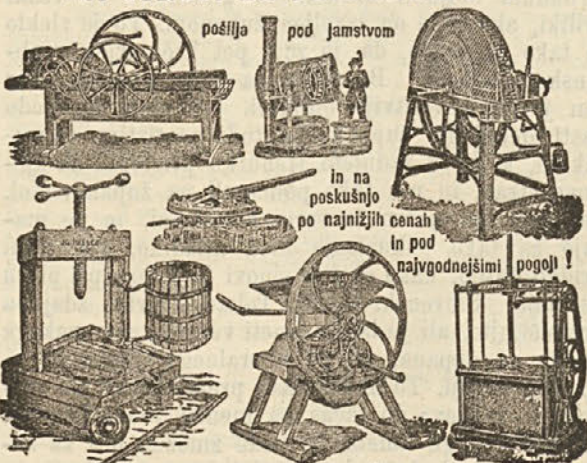
Reseljova cesta št. 26,

prva slovenska trdka s stroji na par,
ima bogato zalogo

nagrobnihih spomenikov,

prevzame vsako **stavbeno kamno- seško delo** in se p. č. duhovščini pri- poroča za izdelovanje **altarjev, podob, prižnic, obhajilnikov, krstnih kamnov** itd. po najnižji ceni. Potrebne načrte izdeljuje brezplačno.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, surov ali prirečeno, za vsakovrstne stroje.

Bogato ilustrovani 192 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj nastoj.

IG. HELLER, DUNAJ
PRATERSTRASSE 24. 49.

Preprodajalci so iščejo.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pis- menih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Dr. Alojzij Kraut,

odvetnik v Celovcu,

na benediktinskem trgu št. 4, I. nadstropje.

Uradne ure so od 1/29. do 12. ure zjutraj in od 3. do 6. ure popoldne.

Ob nedeljah je pisarna zaprta.

SLAMNIKE

vsakovrstne oblike, najnovejše mode, iz domače in tuje slame, izdeljuje, popravlja, štafira ter prodaja na debelo in drobno

FRANC CERAR,

tovarna slamnikov v Domžalah pri Ljubljani.

(Vstanovljena 1863. leta.)

Cenik na zahtevanje se pošilja brezplačno in poštne prosto

P. i. občinstvu uljudno naznanjam, da imam v zalogi natanjko vrejene **ure** v najlepši opravi in različne **verižice** za

birmska darila

po izdatno znižani ceni in v največji izbi.

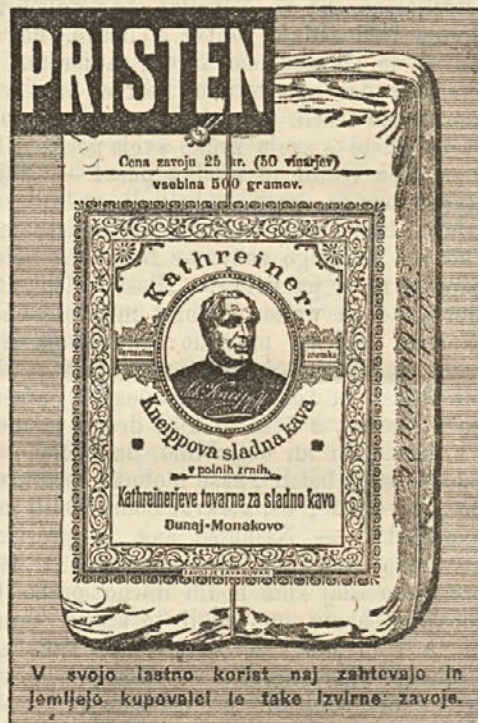
Velespoštovanjem

Peter Fessl

v Celovcu, stari trg št. 20.

Natanjčen naslov.

Natanjčen naslov.

Priporočilo.

Podpisani ima v zalogi dobro, pod jamstvom pristno **vipavsko rumeno in rudeče tirolsko naravno vino**. Cene so od 24 do 30 kr., rudeče vino od 22 do 26 kr.

Tudi je dobiti tukaj dobro, zdravo, rudeče tirolsko vino za delavce po 16 kr.

Priporočam se častiti duhovščini in kmetom, naj se o potrebi pri meni oglašijo; postreglo se jim bode pošteno.

Z odličnim spoštovanjem

Urh Rožič v Pliberku.

Tovarniška zaloga

UR
v največji izbi za najnižje cene.

Dveletno jamčenje.

Najpripravnejša

birmska darila

za znižane cene pri

FRANC-u FESSL-u

urarju.

Natanjčen naslov:

Kolodvorske ulice št. 10 in Burggasse št. 6
Celovec.

(Ustanovljeno leta 1833.)

Velika zaloga zlatnine in srebrnine.